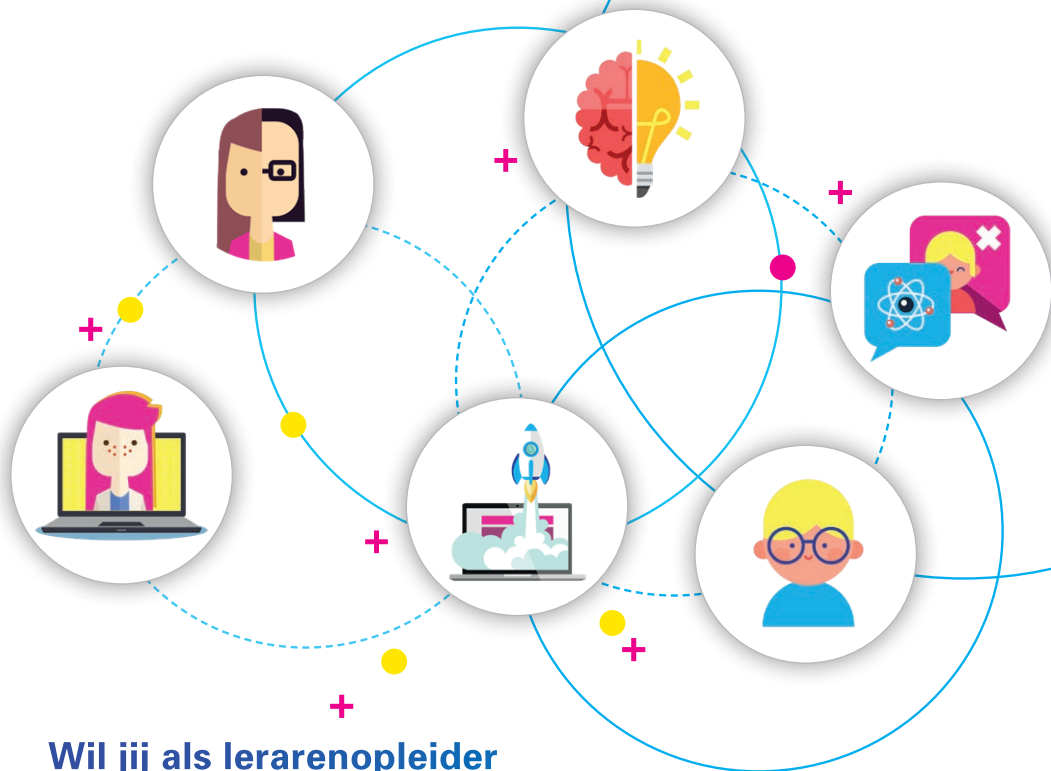

Van reflectie tot actie voor kinderrechten!

unicef
voor ieder kind

Wil jij als lerarenopleider met jouw studenten stilstaan bij thema's zoals identiteit, stereotypen en kansen vanuit een kinderrechtenkader?

REFLECT **TO ACT**

www.reflecttoact.unicef.be

INHOUDSTAFEL

1. Wat is Reflect to act?	3
2. Hoe werkt Reflect to act?	4
3. De thema's	6
3.1. Identiteit	6
3.2. Gevoelens & gedachten	7
3.3. Kinderrechten & participatie	8
3.4. Gelijkenissen & verschillen	9
3.5. Stereotypen & vooroordelen	10
3.6. Kansen	11
4. Waarom kinderrechten als kader?	12
5. Hoe met kinderrechten als kader werken?	13
6. Hoe kunnen studenten in de klas rond kinderrechten werken?	14

// Ik weet niet of ik veel geleerd heb qua kennis, maar ik ben me vooral meer bewust van kinderrechten en dat vind ik positief! //

Alice, student Lerarenopleiding

WAT IS 'REFLECT TO ACT'?

'Reflect to act' is een **pakket voor lerarenopleiders** om met **studenten** stil te staan bij diverse actuele thema's.

- Identiteit
- Gevoelens & gedachten
- Kinderrechten & participatie
- Gelijkenissen & verschillen
- Stereotypen & vooroordelen
- Kansen

'Reflect to act' heeft als doelstelling om het reflectief vermogen van toekomstige leerkrachten met betrekking tot thema's zoals het omgaan met identiteit, stereotypen en kansen vanuit een kinderrechtenkader te versterken. Dit pakket bevordert de bereidheid en vaardigheid van toekomstige leerkrachten om zichzelf in vraag te stellen in verband met deze thema's.

'Reflect to act' is een project van **UCLL** (University College Leuven Limburg) Lerarenopleiding in samenwerking met **UNICEF België**.

Je vindt het achtergrond- en lesmateriaal op www.reflecttoact.unicef.be

Vragen?

Of wil je met je team een navorming op maat over Reflect to Act?

Neem contact op met UNICEF België: edu@unicef.be

www.reflecttoact.unicef.be

// Eenmaal je je weg gevonden hebt in de app, wijst het zich vanzelf uit. Het materiaal is erg goed gekozen en de filmpjes ondersteunen de thema's op een manier die jongeren zeker aanspreekt. Omdat leerlingen/studenten niet altijd in de diepte gaan met hun reflectie, werkt het het beste in combinatie met een nabespreking. Ook daarvoor krijg je voldoende tips en ideeën aangereikt om hun kennis en bewustzijn te verdiepen en te verbreden. //

Katrien Mertens, PIEC Postgraduate International Educating Class

HOE WERKT 'REFLECT TO ACT'?

Als docent kan je je in eerste instantie informeren over de **achtergrond** van het thema via de lesfiche, de extra informatie en een kort filmpje.

Vervolgens kan je via het **lesmateriaal** aan de slag gaan met de studenten. Hierin kan je de volgende stappen doorlopen:

- De studenten ontdekken het thema eerst individueel via de **online tool** waarin alle thema's aan bod komen. Vervolgens gaan ze met mede-studenten in dialoog over dit thema.
- Via een **werkvorm** gaan studenten zich inleven in het thema. Dit kan via een concrete inleef-werkvorm en/of doe-werkvorm.
- Ten slotte verdiepen de studenten het thema via **casussen** waarover ze eerst individueel nadenken en vervolgens in groep uitwisselen.

REFLECT TO ACT

// Ik heb geleerd om niet oppervlakkig te zijn. Ik had al deze verhalen al gehoord in de praktijk. Maar nu ging ik nadenken op een ander niveau en op een andere manier. Om zo niet langer naar problemen te kijken op een oppervlakkige manier: om de problemen van kinderen niet te bekijken als klein en belachelijk, maar om al hun problemen serieus op te nemen. //

Mathias, student lerarenopleiding

ACHTERGROND MATERIAAL

- Lesfiche voor de docent
- Extra informatie
- Filmpje

LESMATERIAAL

A) ONTDEK (éénmalig)

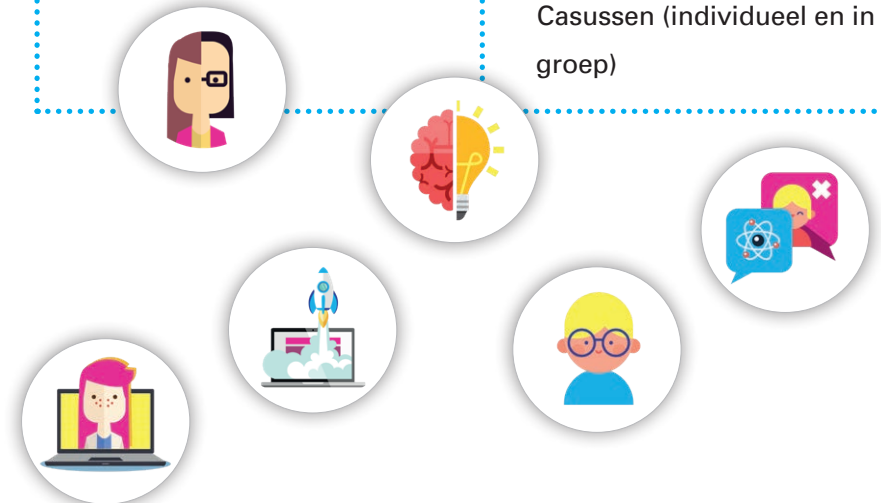
1. Online tool (individueel)
2. Wereldcafé (in groep)

B) LEEF JE IN

1. Inleef-werkvorm (in groep)
2. Doe-werkvorm (in groep)

C) VERDIEP

Casussen (individueel en in groep)

www.reflecttoact.unicef.be

// Dit heeft mij diep geraakt, in mijn gevoelens van betrokkenheid en zorg. Ik voel hierdoor motivatie en inspiratie om deze onderwerpen serieuzer aan te pakken, geduldiger te zijn, en meer rekening te houden met de noden van kinderen. //

Dereck, student lerarenopleiding

IDENTITEIT

Wat vertel jij over jezelf aan iemand die jou nog niet kent?

De studenten staan in dit onderdeel stil bij hun eigen identiteit en de dimensies van identiteit. Ze maken kennis met de identiteit van anderen en staan stil bij "eerste indrukken". Ze reflecteren over het recht op identiteit, het belang en de impact van identiteit op gedrag. Ze denken na over hoe hun reflecties hieromtrent omgezet kunnen worden naar de klaspraktijk.

Ontdek het achtergrondmateriaal waaronder de lesfiche, extra informatie en een filmpje.

Ga met de studenten verder aan de slag met het lesmateriaal waaronder een online teaser, concrete werkvormen en casussen.

REFLECT TO ACT

6

// Deze tool helpt om je meer bewust te worden van de problemen van kinderen, om naar de achtergrond van elk probleem te kijken, en er dieper over na te denken. Kinderen kunnen gekwetst worden door een probleem. Ik wil voorzichtiger en aandachtiger zijn voor de gevoelens en gedachten van kinderen. We kunnen nadenken of het over een recht of een wens gaat. //

Valentine, student lerarenopleiding

GEVOELENS EN
GEDACHTEN

Vind je het belangrijk om de achterliggende gevoelens en gedachten van anderen te kennen?

De studenten staan in dit onderdeel stil bij hun eigen gevoelens en gedachten. Ze maken kennis met de gevoelens en gedachten van anderen, staan stil bij wat waarneembaar en niet-waarneembaar is, en leggen de link met leren. Ze reflecteren over het recht op vrijheid van meningsuiting en het recht op vrijheid van gedachte, geweten en godsdienst,... Ze staan stil bij de impact van gevoelens & gedachten op gedrag. Ze denken na over hoe hun reflecties hieromtrent kunnen omgezet worden naar de klaspraktijk.

Ontdek het achtergrondmateriaal waaronder de lesfiche, extra informatie en een filmpje.

Ga met de studenten verder aan de slag met het lesmateriaal waaronder een online teaser, concrete werkvormen en casussen.

www.reflecttoact.unicef.be

7

// Iedereen heeft rechten, niet enkel kinderen. Iedereen heeft rechten nodig. Ik ben nu meer nieuwsgierig naar kinderrechten. //

Bernard, student lerarenopleiding

KINDERRECHTEN EN PARTICIPATIE

Wie kinderrechten zegt....zegt participatie?

De studenten staan in dit onderdeel stil bij participatie en rechten in hun eigen leven. Ze maken kennis met het recht op vrije meningsuiting en de andere kinderrechten in het dagelijks leven van anderen. Ze reflecteren over participatie en communicatie in de klas, en de impact van participatie en rechten op gedrag. Ze denken na over hoe hun reflecties hieromtrent kunnen omgezet worden naar de klaspraktijk.

Ontdek het achtergrondmateriaal waaronder de lesfiche, extra informatie en een filmpje.

Ga met de studenten verder aan de slag met het lesmateriaal waaronder een online teaser, concrete werkvormen en casussen.

REFLECT TO ACT

// We hebben de verantwoordelijkheid om de problemen van kinderen en vluchtelingen te leren kennen. We spelen daarin een rol. Als we kunnen helpen, hebben we een verantwoordelijkheid. Verantwoordelijkheid is eerst inleving, elkaar leren kennen... //

Leyre, student lerarenopleiding

STEREOTYPEN EN VOOROOELEN

“Een vooroordeel is moeilijker te splitsen dan een atoom.”

(Albert Einstein)

De studenten staan in dit onderdeel stil bij stereotiepe ideeën en vooroordelen die ze zelf hebben. Ze maken kennis met de ideeën en vooroordelen van anderen. Ze reflecteren over de impact hiervan op gedrag en leggen de link met het recht op non-discriminatie. Ze denken na over hoe hun reflecties hieromtrent kunnen omgezet worden naar de klaspraktijk.

Ontdek het achtergrondmateriaal waaronder de lesfiche, extra informatie en een filmpje.

Ga met de studenten verder aan de slag met het lesmateriaal waaronder een online teaser, concrete werkvormen en casussen.

www.reflecttoact.unicef.be

// We leerden benadeelde mensen en hun situatie kennen. Ik ben me meer bewust dat ik iets kan doen om te helpen. De thema's deden me meer nadenken hierover. //

Irene, student lerarenopleiding

GELIJKENISSEN EN VERSCHILLEN

**Wanneer vinden we het fijn om uniek en verschillend te zijn?
En wanneer is het fijn om ons hetzelfde te voelen als anderen?**

De studenten staan in dit onderdeel stil bij gelijkenissen en verschillen met anderen in hun eigen leven. Ze maken kennis met gelijkenissen en verschillen in het leven van anderen. Ze reflecteren over het recht op non-discriminatie en identiteit. Ze reflecteren over de impact van gelijkenissen en verschillen op gedrag. Ze denken na over hoe hun reflecties hieromtrent kunnen omgezet worden naar de klaspraktijk.

Ontdek het achtergrondmateriaal waaronder de lesfiche, extra informatie en een filmpje.

Ga met de studenten verder aan de slag met het lesmateriaal waaronder een online teaser, concrete werkvormen en casussen.

REFLECT TO ACT

10

// Ik werd hierdoor gevoeliger voor kleine dingen en meer bewust met betrekking tot de meerderheid en sommige minderheden. Ik leerde over mogelijke oplossingen en over diversiteit en hoe dit te linken aan kinderrechten of mensenrechten, en dit niet te verwaarlozen... //

Ying-Ye, student lerarenopleiding

KANSEN

Legt iedereen dezelfde weg af? Krijgt iedereen dezelfde kansen?

De studenten staan in dit onderdeel stil bij privileges en kansen die ze zelf hebben. Ze maken kennis met de privileges en kansen van anderen. Ze reflecteren over de impact van privileges en kansen op gedrag en leggen de link met het recht op non-discriminatie. Ze denken na over hoe hun reflecties hieromtrent kunnen omgezet worden naar de klaspraktijk.

Ontdek het achtergrondmateriaal waaronder de lesfiche, extra informatie en een filmpje.

Ga met de studenten verder aan de slag met het lesmateriaal waaronder een online teaser, concrete werkvormen en casussen.

www.reflecttoact.unicef.be

11

// Het is goed dat we hier uiteindelijk iets mee doen! //

Matthias, student lerarenopleiding

WAAROM KINDERRECHTEN ALS KADER?

Met dit lesmateriaal kan je als docent verschillende thema's verdiepen met jouw studenten. Deze thema's vertrekken vanuit volgende basisprincipes van het Kinderrechtenverdrag: het recht op non-discriminatie en participatie, en kunnen gelinkt worden aan het recht op identiteit, het recht op vrije meningsuiting... Hierdoor maken studenten kennis met het kinderrechtenverdrag, maar leren ze tevens om te reflecteren m.b.t. concrete situaties uit de klas-en onderwijspraktijk vanuit een kinderrechtenbril.

Een kinderrechtenbenadering in de lerarenopleiding laat toe om als opleiding en opleider samen met de studenten duurzaam de overstap te maken van een zorg- en liefdadigheidsbenadering naar een rechtenbenadering binnen onderwijs.

De kinderrechtenbenadering, met het kinderrechtenverdrag als juridische basis, daagt traditionele opvattingen uit; het kind is niet meer louter een object van zorg, maar is **drager van rechten**. Dat veronderstelt een verschuiving van onderwijs als louter welvaartsvoorziening naar onderwijs als een recht, en dat breidt de beschermingsrol van volwassenen uit naar het faciliteren van **emancipatie en autonomie**.

HOE MET KINDERRECHTEN ALS KADER WERKEN?

Begin met uitdagingen of actuele thema's waar jij als opleider of de studenten dagelijks mee in aanraking komen. En leg vervolgens de link met kinderrechten. Hang jouw uitdaging op aan de principes van het kinderrechtenverdrag en gebruik ze als handvaten om met jouw studenten in gesprek te gaan. Dit laat toe om vanuit een kinderrechtenperspectief te kijken naar bijvoorbeeld armoede en de link te leggen met participatie en gelijke kansen.

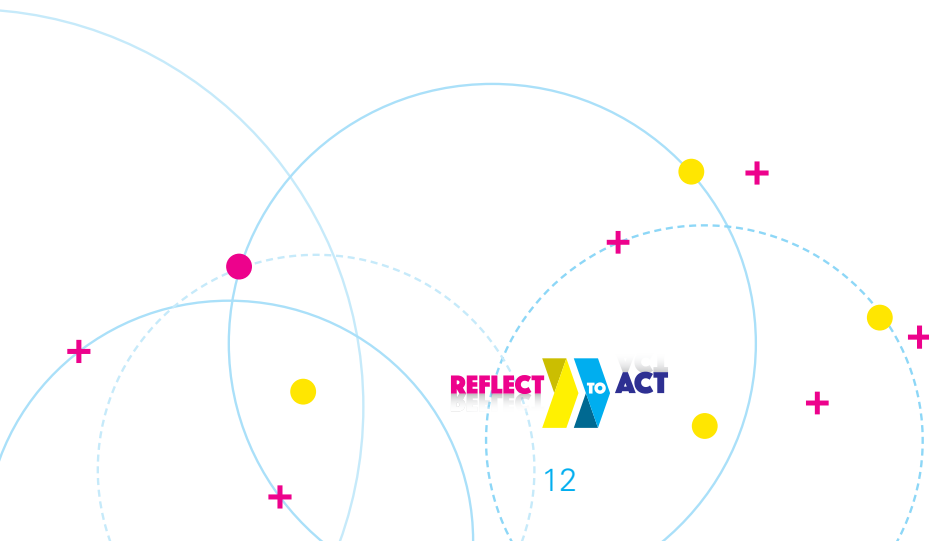
We stellen voor om kinderrechten te hanteren als een kader om binnen een open leerproces in dialoog te gaan rond actuele thema's of uitdagingen in het onderwijs en daarbuiten¹.

Dit leren met kinderrechten als kader kan best vertrekken vanuit echte ervaringen, en op basis hiervan kunnen we momenten van ontmoeting en dialoog creëren over de verschillende interpretaties van de situatie gerelateerd aan kinderrechten. Op die manier maakt de school gebruik van alledaagse situaties om 'geleefde rechten' van kinderen te bespreken. In interactie met elkaar en met volwassenen worden kinderen en jongeren geconfronteerd met rechtendilemma's. Hoe ga je bijvoorbeeld om met racistische uitspraken in de klas of tussen kinderen en jongeren onderling? Hoe staat het recht op vrije meningsuiting in verhouding tot het non-discriminatiebeginsel?

Behoud hierbij de link met de kinderrechtenbenadering (een rechtenbenadering) om dit zo los te koppelen van het liefdadigheidsperspectief (een nodenbenadering).

Op www.reflecttoact.unicef.be, vind je onder het thema 'Kinderrechten & participatie' de nodige aanknopingspunten en handvaten. Bij vragen kan je UNICEF contacteren via info@unicef.be.

¹ Reynaert Didier (2013), Kinderrechteneducatie: een individueel en collectief leerproces. In: Welwijs 4 (december 2013), pp. 11-14

HOE KUNNEN STUDENTEN IN DE KLAS ROND KINDERRECHTEN WERKEN?

Ontdek ons **vernieuwd aanbod** van educatieve fiches, werkvormen en thema's om een concrete kinderrechtenaanpak in de klas en op school te initiëren en te ondersteunen.

Onze thema's: equity/gelijke kansen, participatie,...

Deze fiches vormen een educatief pakket dat je kan classeren in een map of een classeur met volgende onderdelen :

- **Introductie** → met algemene informatie over kinderrechten en kinderrechteducatie;
- **Leren over kinderrechten** → met concrete voorstellen voor lessen of activiteiten m.b.t. de inhoud en de principes van het Kinderrechtenverdrag;
- **Leren door kinderrechten** → waarbij methodologische fiches worden aangeboden met de bedoeling om kennis, waarden en vaardigheden voor een kinderrechtcultuur te ontwikkelen;
- **Bonus** → waarin je een gevarieerd aanbod van fiches zal terug vinden.

REFLECT TO ACT

HOE KUNNEN STUDENTEN IN DE KLAS ROND KINDERRECHTEN WERKEN?

Digitale leeromgeving

De website 'UNICEF Kids' reikt kinderen een filmpje, een infografiek, een quiz en een spel aan over het de thema's equity/gelijke kansen, participatie,... Je vindt er materiaal op maat van de leerlingen. Nodig zo de leerlingen uit om meer te ontdekken over deze thema's! Ga naar <https://kids.unicef.be/nl>

Bezoek onze **digitale leeromgeving** "Bord vol Kinderrechten" met vakspecifiek materiaal: Nederlands, muzische vorming, mens en maatschappij, filosoferen, interactieve media en de rode draad.

Alles wat je als leerkracht nodig hebt om lessen op te bouwen die een directe link hebben met de leerdoelen én waarbij kinderrechten centraal staan!

Wil je studenten bewust maken van hun bril op de wereld en hun beeld van anderen, waaronder hun toekomstige leerlingen? Via het materiaal 'Reflect to act' kan je met jouw studenten reflecteren over deze thema's om hen zo een open blik te doen ontwikkelen als toekomstig leerkracht.

Per thema vind je achtergrondmateriaal en lesmateriaal. Meer informatie vind je in de handleiding en in de lesfiches per thema.

IDENTITEIT

GEVOELSEN EN
GEDACHTEN

KINDERRECHTEN EN
PARTICIPATIE

STEREOTYPEN EN
VOOROORDELEN

GELIJKENISSEN EN
VERSCHILLEN

KANSEN

Vragen?

Of wil je met je team een navorming op maat over Reflect to Act?

Neem contact op met UNICEF België: edu@unicef.be

België

partner in ontwikkeling

